

Факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография

Ратифициран със закон, приет от 39-о Народно събрание на 31.10.2001 г.

ДВ, бр. 97 от 13.11.2001 г. Издаден от Министерството на външните работи,

обн., ДВ, бр. 28 от 19.03.2002 г., в сила от 18.01.2002 г.

Държавите - страни по този протокол,

Отчитайки, че за по-нататъшно постигане целите на Конвенцията за правата на детето и прилагането на нейните разпоредби, особено чл. 1, 11, 21, 32, 34, 35 и 36, би било уместно да се разширят мерките, които държавите страни следва да предприемат, за да се гарантира закрила на детето от търговия на деца, детска проституция и детска порнография,

Отчитайки също, че Конвенцията за правата на детето признава правото на детето да бъде защитено от икономическа експлоатация и от извършването на всяка работа, която може да е опасна или пречи на образованието на детето или е вредна за здравето на детето или за физическото, умственото, духовното, моралното или социалното му развитие,

Сериозно обезпокоени от значимия и нарастващ международен трафик на деца с цел търговия с деца, детска проституция или детска порнография,

Сериозно загрижени от широко разпространената и продължаваща практика на секс-туризъм, особено уязвими на която са децата, тъй като пряко насърчава търговията с деца, детската проституция и детската порнография,

Признавайки, че редица особено уязвими групи, включително момичета, са изложени на по-голяма опасност от сексуална експлоатация, както и че момичетата са непропорционално представени сред сексуално експлоатираните, Загрижени от нарастващото разпространение на детска порнография чрез Интернет и другите развиващи се технологии и напомнимки Международната конференция за борба с детската порнография по Интернет, състояла се във Виена през 1999 г., в частност нейното заключение, призоваващо за широко криминализиране (обявяване за престъпления, наказуеми със съответни наказания) на производството, разпространението, износа, пренасянето, вноса, умишленото притежание и рекламирането на детска порнография, и подчертавайки значението на по-тясното сътрудничество и взаимодействие между правителствата и Интернет индустрията, Вярвайки, че премахването на търговията с деца, детската проституция и детската порнография ще бъде улеснено от приемането на цялостен подход по отношение на допринасящите фактори, включително слабо развитие, бедност, икономическа неравнопоставеност, неправилна социално-икономическа структура, разделени / disfunctioning семейства, липса на образование, миграция между селото и града, дискриминация, основана на пола, безотговорно сексуално поведение на възрастните, вредни традиционни практики, въоръжени конфликти и трафик на деца,

Вярвайки също, че са необходими усилия за насочване на общественото внимание към намаляване на потребителското търсене на търговията с деца, детска проституция и детска порнография, и вярвайки в значението на засилване на глобалното партньорство между всички заинтересувани участници и подобряване на прилагането на закона на национално ниво,

Отбелязвайки разпоредбите на международноправните договори в областта на закрила на децата, включително Хагската конвенция за закрила на децата и сътрудничество по отношение на международното осиновяване, Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечане на деца, Хагската конвенция за юрисдикция, приложим закон,

признаване, прилагане и сътрудничество по отношение на родителската отговорност и мерки за закрила на децата, Конвенция № 182 на Международната организация на труда за забрана и незабавни действия за премахване на най-лошите форми на детски труд,

Насърчени от значимата подкрепа за Конвенцията за правата на детето, показваща наличието на широка ангажираност за насърчаване и закрила на правата на детето,

Признавайки значимостта на прилагането на разпоредбите на Програмата за действие за предотвратяване на търговията с деца, детска проституция и детска порнография и Декларацията и Програмата за действие, приети от Световния конгрес срещу сексуална експлоатация на деца с търговска цел, проведен в Стокхолм от 27 до 31 август 1996 г., както и други решения и препоръки по този въпрос на съответните международни органи,

Имайки предвид значимостта на традициите и културните ценности на всеки народ за закрила и хармонично развитие на детето,

се споразумява за следното:

Член 1

Държавите страни забраняват търговията с деца, детската проституция и детската порнография по смисъла на този протокол.

Член 2

За целите на този протокол:

а) търговия с деца означава всяко действие или дейност, при което дете се прехвърля от лице или група от лица на друго (лице) срещу възнаграждение или друга облага;

б) детска проституция означава използването на дете в сексуални действия срещу възнаграждение или друга форма на облага;

в) детска порнография означава всяко представяне, с каквито и да било средства, на дете в действителни или симулативни явни сексуални дейности или друго излагане на интимни части на дете с предимно сексуални цели.

Член 3

1. Всяка държава страна гарантира, че като минимум следните действия и дейности са напълно застъпени (са обект) в наказателното ѝ право независимо от това, дали нарушенията са извършени на нейна територия или извън нейните граници от отделен индивид или от организирана група:

А) по смисъла на търговия с деца, както е определен в чл. 2:

АА) предлагане, доставяне или приемане с всякакви средства на дете за целите на:

а) сексуална експлоатация на дете;

б) трансфер на органи на дете с цел облага;

в) участие на дете в принудителен труд;

АБ) неправомерно получаване на съгласие, като посредник, за осиновяване на дете в нарушение на приложимите международноправни договори за осиновяване;

Б) предлагане, получаване, склоняване или осигуряване на дете за детска проституция по смисъла на чл. 2;

В) производство, разпространение, внасяне, изнасяне, предлагане, продажба или притежаване за горните цели на детска порнография по смисъла на чл. 2.

2. Съгласно разпоредбите на националното законодателство на държавата страна същото се отнася и до опит за извършване на което и да е от посочените действия, съучастие или участие в някои от посочените действия.

3. Всяка държава страна счита тези нарушения за наказуеми със съответните наказания, като взема под внимание тежестта им.

4. Съгласно разпоредбите на националното законодателство всяка държава страна взима мерки, когато е възможно, за да установи отговорност на юридическите лица за нарушения, установени в ал. 1 на този член. Съгласно правните принципи на държавата страна такава отговорност за юридическите лица може да бъде наказателна, гражданска или административна.

5. Държавите страни предприемат всички необходими правни и административни мерки, за да гарантират, че всички лица, участващи в осиновяването на дете, действат в съответствие с приложимите международноправни договори.

Член 4

1. Всяка държава страна предприема такива мерки, каквито са необходими, за да има юрисдикция по отношение на нарушенията, посочени в чл. 3, ал. 1, когато нарушенията са извършени на нейна територия или на борда на неин кораб или въздухоплавателно средство, регистрирани в тази държава.

2. Всяка държава страна може да предприеме такива мерки, каквито са необходими, за да има юрисдикция по отношение на нарушенията, посочени в чл. 3, ал. 1, в следните случаи:

а) когато обвиняемият нарушител е гражданин на държавата или е лице с постоянно местоживееене на нейна територия;

б) когато жертвата е гражданин на държавата.

3. Всяка държава страна предприема такива мерки, които са необходими, за да има юрисдикция по отношение на посочените по-горе нарушения, когато обвиняемият нарушител е на нейна територия и тя не го/я екстрадира в друга държава страна на основание, че нарушението е извършено от неин гражданин.

4. Този протокол не изключва наказателна юрисдикция в съответствие с вътрешното законодателство.

Член 5

1. Нарушенията, посочени в чл. 3, ал. 1, се считат за основание за екстрадиция във всеки договор за екстрадиция, съществуващ между държави страни, и се включват като основания за екстрадиция във всеки договор за екстрадиция, сключен впоследствие между тях, в съответствие с условията, установени в тези договори.

2. Ако държава страна, която извършва екстрадицията при условие за съществуване на договор, получи искане за екстрадиция от друга държава страна, с която тя няма договор за екстрадиция, тя може да счита този протокол за юридическо основание за екстрадиция по отношение на такива нарушения. Екстрадицията се извършва съгласно условията, предвидени в законодателството на замолената страна.

3. Държави страни, които не поставят екстрадицията под условие за съществуване на договор, признават тези обвинения за основания за екстрадиция между тях съгласно условията, предвидени в законодателството на замолената държава.

4. Такива нарушения за целите на екстрадицията между държавите страни ще се считат за извършени не само на мястото, на което са станали, но и на териториите на държавите, от които е поискано да установят своя юрисдикция в съответствие с чл. 4.

5. Ако искане за екстрадиция е направено с оглед на нарушение, посочено в чл. 3, ал. 1, и замолената държава страна няма или не възнамерява да екстрадира въз основа на националността на нарушителя, тази държава предприема подходящи мерки да представи случая на компетентните власти с цел наказателно преследване.

Член 6

1. Държавите страни взаимно предоставят взаимопомощ в най-голяма степен във връзка с разследвания, наказателни процедури или процедури по екстрадиция, провеждани по повод на

нарушения, установени в чл. 3, ал. 1, включително помощ при набавяне на доказателства, които са на тяхно разположение, необходими за тези процедури.

2. Държавите страни изпълняват задълженията си по ал. 1 на този член в съответствие с всеки договор или други задължения за взаимна правна помощ, които съществуват между тях. При липса на такива договори или договорености държавите страни си предоставят взаимно помощ в съответствие с тяхното вътрешно право.

Член 7

Държавите страни в съответствие с разпоредбите на вътрешното си законодателство:

а) предприемат мерки, целящи задържане и конфискуване, както следва:

аа) на стоки, като материали, средства и други инструменти, използвани за извършване или улесняване на нарушения по този протокол;

бб) облаги, извлечени от такива нарушения;

б) изпълнява искания, постъпили от друга държава страна за задържане или конфискуване на стоки или облаги във връзка с подточка "а", "аа" и "бб";

в) предприема временни или с определен срок мерки, насочени към затваряне на помещения, използвани за извършване на такива нарушения.

Член 8

1. Държавите страни приемат подходящи мерки, за да защитят правата и интересите на деца - жертви на практики, забранени по този протокол, на всички фази на наказателното производство и в частност чрез:

а) признаване уязвимостта на децата жертва и приемане на процедури за признаване на техните специални потребности, включително като свидетели;

б) уведомяване на децата жертви за техните права, тяхната роля и обхвата, протичането и развитието на производството и за хода на техните дела;

в) осигуряване на възможност възгледите, нуждите и потребностите на деца жертви да бъдат представени и обсъдени в производството, когато техните лични интереси са засегнати, по начин, който съответства на процедурните правила на националното законодателство;

г) осигуряване на подходящо обслужване на деца жертви по време на наказателния процес;

д) запазване по подходящ начин на тайната и самоличността на деца жертви и приемане на мерки в съответствие с националното законодателство, за да се предотврати нежелателното разпространение на информация, която може да доведе до разкриване на самоличността на деца жертви;

е) осигуряване, в подходящи случаи, безопасността на децата жертви, както и на техните семейства и свидетели от заплахи и отмъщение;

ж) избягване на ненужно закъснение при разглеждане на делата и изпълнение на заповеди или решения, присъждащи компенсации за деца жертви.

2. Държавите страни гарантират, че несигурността относно действителната възраст на жертвата няма да представлява пречка за започване на наказателно разследване, включително разследване, насочено към установяване на възрастта на жертвата.

3. Държавите страни гарантират, че при отношението на системата на наказателното правораздаване към деца - жертви на нарушения, описани в този протокол, най-добрата закрила на интересите на детето е от първостепенно значение.

4. Държавите страни предприемат мерки, за да осигурят подходящо обучение, по-специално юридическо и психологическо обучение, за лицата, които работят с жертви на нарушения, забранени от този протокол.

5. Държавите страни, при подходящи случаи, приемат мерки, за да запазят сигурността и безопасността на тези лица и/или организации, участващи в предотвратяване и/или закрила и рехабилитация на жертвите на такива нарушения.

6. Нищо в този член не може да се тълкува като противоречащо или несъвместимо с правата на обвиняемите за честен и безпристрастен процес.

Член 9

1. Държавите страни приемат или засилват, прилагат и разпространяват (обнародват) закони, административни мерки, социални политики и програми за предотвратяване на нарушенията, посочени в този протокол. Специално внимание се отделя за закрила на деца, които са особено уязвими на такива практики.

2. Държавите страни съдействат за насочване на вниманието на обществеността като цяло, включително и на децата, чрез (разпространяване на) информация чрез всички подходящи средства, обучение и квалификация за превантивните мерки и вредното въздействие на нарушенията, посочени в протокола. При изпълнение на техните задължения по този член държавите страни насърчават участието на обществеността и в частност на деца и деца жертви в такива информационни и образователни и квалификационни програми, включително на международно ниво.

3. Държавите страни предприемат всички възможни мерки с цел да осигурят подходяща помощ на жертви на такива нарушения, включително пълна социална реинтеграция и тяхното пълно физическо и психологическо възстановяване.

4. Държавите страни гарантират, че всички деца - жертви на нарушенията, описани в този протокол, имат достъп до адекватни процедури, без дискриминация да търсят компенсация за вредите от юридически отговорните лица.

5. Държавите страни предприемат подходящи мерки, насочени към ефективна забрана на производството и разпространението на материали, рекламиращи нарушения, описани в този протокол.

Член 10

1. Държавите страни предприемат всички необходими мерки за укрепване на международното сътрудничество чрез многостранни, регионални и двустранни договорености за предотвратяване, разкриване, разследване, предявяване на обвинение и наказване на лица, отговорни за действия, включващи търговия с деца, детска проституция, детска порнография и секс-туризъм с деца. Държавите страни също така насърчават международно сътрудничество и координация между техните власти, национални и международни неправителствени организации и международни организации.

2. Държавите страни насърчават международното сътрудничество за подпомагане на деца жертви за тяхното физическо и психологическо възстановяване, социална реинтеграция и репатриране.

3. Държавите страни насърчават укрепването на международното сътрудничество с цел да се насочи вниманието към първопричините, като например бедността и слабото развитие, допринасящи за уязвимостта на децата за търговия с деца, детска проституция, детска порнография и секс-туризъм с деца.

4. Държавите страни, които имат възможност, осигуряват финансова, техническа или друга помощ чрез съществуващи многостранни, регионални, двустранни или други програми.

Член 11

Нищо в този протокол не засяга разпоредби, които са по-всеобхватни за упражняване правата на детето и които могат да се съдържат във:

- а) разпоредби на вътрешното законодателство на държавата страна;

б) разпоредби на международното право в сила за тази държава.

Член 12

1. Всяка държава страна до две години от влизане в сила на протокола за тази държава страна представя доклад пред Комитета по правата на детето, съдържащ подробна информация за мерките, които е предприела за изпълнение на разпоредбите на този протокол.

2. След представяне на подробния доклад всяка държава страна включва в докладите, които представя пред Комитета по правата на детето, в съответствие с чл. 44 от Конвенцията допълнителна информация относно прилагането на този протокол. Другите държави страни по протокола представят доклад на всеки пет години.

3. Комитетът по правата на детето може да поиска от държави страни допълнителна информация относно прилагането на протокола.

Член 13

1. Този протокол е открит за подписване от всяка държава, която е страна по Конвенцията или я е подписала.

2. Този протокол подлежи на ратификация и е открит за присъединяване за всяка държава, която е страна по Конвенцията или я е подписала. Документите за ратификация или присъединяване се депозират при генералния секретар на Организацията на обединените нации.

Член 14

1. Този протокол влиза в сила три месеца след депозиране на десетия документ за ратификация или присъединяване.

2. За всяка държава, ратифицираща този протокол или присъединила се към него след влизането му в сила, протоколът влиза в сила един месец след датата на депозиране на нейния документ за ратификация или присъединяване.

Член 15

1. Всяка държава страна може да денонсира този протокол по всяко време с писмено уведомление до генералния секретар на Организацията на обединените нации, който впоследствие съобщава на другите държави - страни по Конвенцията, и на всички държави, които са подписали Конвенцията. Денонсирането влиза в сила една година след датата на получаването на уведомлението от генералния секретар.

2. Такова денонсиране не освобождава държавата страна от задълженията ѝ по този протокол по отношение на всяко нарушение, което възниква преди датата, в която денонсирането влиза в сила. Такова денонсиране не спира започналото разглеждане на въпроси, които са в процес на обсъждане от Комитета по правата на детето преди датата, на която денонсирането е влязло в сила.

Член 16

1. Всяка държава страна може да предложи изменение и да го внесе при генералния секретар на Организацията на обединените нации. Генералният секретар съобщава предложението за изменение на държавите страни с молба да го уведомят дали одобряват свикването на конференция на държавите страни с цел обсъждане и гласуване на предложенията. Ако в срок от четири месеца от датата на такова съобщение най-малко една трета от държавите страни одобряват свикването на такава конференция, генералният секретар свиква конференцията под егидата на Организацията на обединените нации. Всяко изменение, прието с мнозинство от държавите страни, присъстващи и участващи в гласуването на конференцията, се представя на общото събрание на Организацията на обединените нации за одобряване.

2. Изменение, прието в съответствие с ал. 1 на този член, влиза в сила след одобрение от общото събрание и приемане с мнозинство от две трети от държавите страни.

3. Когато едно изменение влезе в сила, то става задължително за тези държави страни, които са го приели, като другите държави страни продължават да бъдат обвързани от разпоредбите на този протокол и всички предишни изменения, които те са приели.

Член 17

1. Този протокол, чийто английски, арабски, испански, китайски, руски и френски текст са еднакво автентични, се депозира в архивите на Организацията на обединените нации.

2. Генералният секретар на Организацията на обединените нации изпраща заверени копия от този протокол на всички държави - страни по Конвенцията, и на всички държави, подписали Конвенцията.